

Cruel and Unusual Punishment?

Case 1: An Eye for An Eye

I. The Verses

According to each of the sources below, what is the punishment for maiming another?

For killing? For killing an animal?

שמות כ"א:כ"ב-כ"ה

If men fight and hurt a pregnant woman so that she miscarries, and yet no harm follows, he shall be surely fined such as the woman's husband demands and the judges estimate. (23) But if any harm follows, then you must take life for life, (24) eye for eye, tooth for tooth, hand for hand, foot for foot, (25) burning for burning, wound for wound, and bruise for bruise

(כב) וכי ינצו אנשים ונגפו אשה הררה וינצאו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יענוש כאשר ישית עליו בעל האשה ונתן בפללים. (כג) ואם אסון יהיה ונתמה נפש תחת נפש. (כד) עין תחת עין שן תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל. (כה) כוניה תחת כוניה פצע תחת פצע חבורה תחת חבורה.

ויקרא כ"ד:י"ז-כ"א

(17) He who strikes any man mortally shall surely be put to death. (18) He who strikes an animal mortally shall pay it back, life for life. (19) If anyone injures his neighbor; as he has done, so shall it be done to him: (20) fracture for fracture, eye for eye, tooth for tooth. As he has injured someone, so shall it be done to him. (21) He who kills an animal shall pay it back; and he who kills a man shall be put to death.

(יז) ואיש כי יכה כל נפש אדם מות יומת. (יח) ומכה נפש בהמה ישלמנה נפש תחת נפש. (יט) ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו. (כ) ושבר תחת שבר עין תחת עין שן תחת שן כאשר יתן מום באדם כן ינתן בו. (כא) ומכה בהמה ישלמנה ומכה אדם יומת

שמות כ"א:י"ח-י"ט

(יח) וכי יריבו אנשים והכה איש את רעהו באבן או באגרף ולא ימות ונפל למשכב. (יט) אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה רק שבתו יתן ורפא ירפא.

(18) If men quarrel and one strikes the other with a stone or with his fist, and he doesn't die, but is confined to bed, (19) if he rises again and walks around with his staff, then he who struck him shall be cleared; only he shall pay for the loss of his time, and he shall provide for his healing until he is thoroughly healed.

במדבר ל"ה:ל"ג-ל"א

(30) Whoever kills any person, the murderer shall be slain at the mouth of witnesses, but one witness shall not testify against any person that he die. (31) Moreover you shall take no ransom for the life of a murderer who is guilty of death; but he shall surely be put to death.

(ל) כל מכה נפש לפי עדים ירצח את הרצח ועד אהד לא יענה בנפש למות. (לא) ולא תקחו כפר לנפש רצח אשר הוא רשע למות כי מות יומת.

Commentary – "עין תחת עין"

How is this phrase meant to be understood, literally or metaphorically? How do we know?

I. Literal – עין ממש

(1) Philo, On Special Laws 3:33:182

And our law, being the interpreter and teacher of equality, commands that offenders should undergo a punishment similar to the offence which they have committed; that, for instance, they should suffer punishment in their property if they have injured their neighbour in his property; in their persons, if they have injured him in his body, or in his limbs, or the organs of his outward senses; and, if their evil designs have extended to his life, then the law commands that the punishment should affect the life of the malefactor. *For to exact a different and wholly unequal punishment which has no connection with or resemblance to the offence, but which is wholly at variance with it in all its characteristics, is the conduct of those who violate the laws rather than of those who would establish them.*

According to Philo, why is talion (an eye for an eye) the most just form of punishment? Do you agree?

(2) מכילתא דר' ישמעאל משפטים נזיקין ה'

R. Eliezer said, "an eye for an eye", is this to say, whether intentional or not, he pays only money? Behold, the text removes one who intentionally maims, that he must pay [an actual limb], as it says: "he who makes blemish in his fellow", a rule, "an eye for an eye", a detail. We have a general rule followed by a detail...

רבי אליעזר אומר, עין תחת עין, שומע אני בין מתכוין בין שאינו מתכוין אינו משלם אלא ממון, והרי הכתוב מוציא המתכוון לעשות בו מום שאינו משלם אלא [ממש], שנאמר (ויקרא כ"ד:י"ט) ואיש כי יתן מום בעמיתו, כלל, עין תחת עין, פרט, כלל ופרט, אין בכלל אלא מה שבפרט

R. Eliezer is the minority (sole) opinion within rabbinic law which takes the verse literally; how, though, does he limit the law?

II. Monetary Compensation

(3) מכילתא דר' ישמעאל משפטים נזיקין ה'

An eye for an eye – Do you say monetary compensation, or maybe this is an actual eye? R. Yishmael says: it says, "He who kills an animal shall pay it back; and he who kills a man shall be put to death." The text compares damage to humans with damage to animals... just as damage to animals requires monetary compensation, so too damage to man.

עין תחת עין, ממון. אתה אומר ממון, או אינו אלא עין ממש, היה רבי ישמעאל אומר, הרי הוא אומר (ויקרא כ"ד:כ"א) מכה בהמה ישלמנה ומכה אדם יומת, הקיש הכתוב נזקי אדם לנזקי בהמה ונזקי בהמה לנזקי אדם, מה נזקי בהמה לתשלומין, אף נזקי אדם לתשלומין

What textual proof does R. Yishmael bring to support the idea that the verse is not to be taken literally but rather refers to money? Do you find these convincing?

4) רס"ג מובא בפירוש א"ע שמות כ"א:כ"ד

(כד) עין אמר רב סעדיה, לא נוכל לפרש זה הפסוק כמשמעו. כי אם אדם הכה עין חבירו, וסרה שלישיית אור עיניו, איך יתכן שיוכה מכה כזאת בלי תוספת ומגרעת. אולי יחשיך אור עינו כלו. ויותר קשה הכויה והפצע והחבורה, כי אם היו במקום מסוכן אולי ימות, ואין הדעת סובלת. אמר לו בן זוטא, והלא כתוב במקום אחר כאשר יתן מום באדם כן יתן בו (ויקרא כ"ד:כ). והגאון השיב לו, יש לנו בי"ת תחת על. והנה טעמו כן יתן עליו עונש. ובן זוטא השיב לו: כאשר עשה כן יעשה לו (ויקרא כ"ד:י"ט). והגאון השיב, הנה שמשון אמר: כאשר עשו לי כן עשיתי להם (שופטים ט"ו:י"א), ושמשון לא לקח נשותיהם ונתנם לאחרים, רק גמולם השיב להם. ובן זוטא השיב, אם היה המכה עני מה יהיה עונשו. והגאון השיב, אם עור יעור עין פקח מה יעשה לו. כי העני יתכן שיעשיר וישלם, רק העור לא יוכל לשלם לעולם. והכלל לא נוכל לפרש על דרך מצות התורה פירוש שלם, אם לא נסמוך על דברי חז"ל. כי כאשר קבלנו התורה מן האבות. כן קבלנו תורה שבעל פה, אין הפרש ביניהם.

R. Saadia said, "We cannot explain this verse literally, for if a man smote the eye of his friend and removed one third of its light, how is it possible that he will be smitten with the exact same blow, not more and not less? Maybe he will remove all the light from his eye? And even more difficult are cases of burns and wounds, for if they are in a dangerous place, maybe he will die. Ben Zuta said to him: Does it not say in another place "As he has injured someone, so shall it be done to him." The Gaon responded: The "ב" is in place of "על", so that the meaning is "so too a punishment will be placed upon him". Ben Zuta responded: "As he did so shall be done to him" and the Gaon responded: Behold by Shimshon it is stated, "As they did to me so I did to them," and Shimshon did not take their wives and give them to others, he simply repaid them their due. Ben Zuta responded: If the perpetrator is poor, what will be his punishment? The Gaon replied: If a blind person blinds another, what shall be done to him?... But the rule is, we cannot give a full explanation to the laws of Torah if we do not rely on Chazal; just as we received Torah from our ancestors, so we received the Oral law; there is no difference between the two.

What conceptual proofs does R. Saadia make to prove that the verse must refer to monetary compensation? What arguments does Ben Zuta raise against him? How does he answer these?

In the end, what is R. Saadia's final argument?

5) ר' יוסף בכור שור שמות כ"א:כ"ד

And the verses prove that we are speaking of the monetary value of the leg: When a person kills a person, one cannot compensate him with money, and therefore he is killed. But with regards to limbs, how will it help if they make a blemish in his neighbor? Better that they should give him money to support himself. As we see with the laws of one who maims another, it does not say that he should receive a similar wound, but rather: "he shall pay for the loss of his time, and he shall provide for his healing."

והפסוקין מוכיחין שהוא דמי רגל: שכשאדם ממית אדם, אין לפייסו בממון, ומשום הכי - נהרג; אבל באיבריו - מה יועיל אם יטלו כמו כן מום בחבירו? מוטב לו שיתן לו ממון לפרנס את עצמו; כמו שאנו רואין בהדיא בהחובל בחבירו, שאינו אומר שיחבלו לו כמו כן, "רק שבתו יתן ורפא ירפא"

What further textual and conceptual proof is brought by R. Yosef Bekhor Shor?

III. Case Dependent

(6) שד"ל שמות כ"א:כ"ד

ורז"ל פירשו שמשלם ממון (ב"ק פ"ד.); והנה ממה שכתוב ולא "תקחו כופר לנפש רוצח אשר הוא רשע למות כי מות יומת" (במדבר ל"ה:ל"א) ראייה ברורה שהתירה התורה לקחת כופר ממון בשאר חבלות שאין בהן מיתה, וכן למטה (כ"ט ול") "ואם שור נגח הוא מתמול שלשום וגו' וגם בעליו יומת, אם כפר יושת עליו וגו' התירה התורה לקחת כופר ממי שלא המית בידי, רק פשע בשמירת שורו; וזה מן הדברים שהניחה התורה ביד השופטים, כי אמנם אם ימצא איש עשיר שלא יחוש לאיבוד ממונו וימצא קורת רוח בהזיקו לבני אדם, יוכלו השופטים לעשות בו משפט כתוב עין תחת עין.

And the Rabbis taught that he pays money; and that which it says, "You shall not take a ransom for a murderer..." is clear proof that the Torah allows one to take a monetary ransom in other wounds which do not incur death, so too by the owner of a goring ox... And these are things which have been given into the hands of the judges, for indeed if a person is wealthy and does not care about the loss of his property and becomes complacent in his damaging of others, the judges can give him the literal punishment of an "eye for an eye".

Though Shadal agrees that the verse might refer to monetary compensation he suggests that in certain cases, judges might demand instead a literal eye for eye payment; how so? What is the logic behind such a "two-track" system of justice?

IV. Evolving Society

(7) הואיל משה שמות כ"א:כ"ד

ע"כ אני אומר שכל פר' משפטים דברים כפשוטם אפילו "עין תחת עין" וזה היה מצב ב"י בימים ההם שהיו צריכים לנימוסיות קשים כאלה להבדילם מחטא, לפי שעבדותם במצרים גרמה אבוד המוסר מביניהם, ועריץ המעור עין חברו אם היה נפטר באיזה שקלים דמי צערו, בשתו, שבתו ורפואתו, לא היה נמנע על זה מלהתאכזר עליו, אבל אם היה יודע שיעורו את עינו היה נשמר היטב. ורז"ל הלכו בעקבות הנביאים והשופטים שקדמום ששנו הנימוסיות לפי צורך זמנם...

Therefore I say that all of Parashat Mishpatim should be taken simply, including "an eye for an eye", for this was the state of Bnei Yisrael at that time, that they needed harsher manners like these to keep them from sin, for their enslavement in Egypt had made them lose their ethical sense, and had a noble only had to pay money, he would not be deterred from continuing to act cruelly, but if he knew they were to blind him, he would be careful in the future. And Chazal went in the path of the prophets and judges who came before them, who changed manners based on the needs of their time...

The Hoil Moshe suggests that these laws were written just for a specific historical period and the judges were given the authority to change them for later generations. Why the change?

V. Ideal versus Reality

(8) ספורנו שמות כ"א:כ"ד

This is what ought to be the judgment if we were to apply the principle of "measure for measure punishment" in all its

עין תחת עין. כך היה ראוי כפי הדין הגמור שהיא מדה כנגד מדה, ובאה הקבלה שישלם ממון מפני

severity. However, according to tradition only financial compensation is exacted as we can't accurately measure how to apply the principle of "an eye for an eye" literally.

חסרון השערתנו, פן נסכל ונוסיף על המדה לאשמה בה.

*According to Seforno, why did Chazal decide to institute monetary compensation?
How does he understand the difference between peshat and derash?*

Case II: A Stubborn and Rebellious Son

Isn't a bit harsh to kill your son for a bit of over-eating??

דברים פרק כא

If a man has a stubborn and rebellious son, who will not obey the voice of his father or the voice of his mother, and, though they chasten him, will not listen to them, (19) then his father and his mother shall lay hold of him, and bring him out to the elders of his city, and to the gate of his place, (20) and they shall tell the elders of his city, "This son of ours is stubborn and rebellious, he will not obey our voice; he is a glutton, and a drunkard." (21) All the men of his city shall stone him to death with stones. So you shall put away the evil from your midst; and all Israel shall hear and fear.

(יח) כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה אֵינָנו שְׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וַיִּסְרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם: (יט) וַתִּפְּשׁוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ: (כ) וְאָמְרוּ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵנו זֶה סוֹרֵר וּמוֹרֵה אֵינָנו שְׁמַע בְּקוֹלֵנוּ זֹלָל וְסָבֵא: (כא) וּרְגַמְהוּ כָּל אַנְשֵׁי עִירוֹ בְּאֲבָנִים וּמָת וּבַעֲרַת הָרַע מִקִּרְבָּךְ וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וַיִּרְאוּ:

The verses speak of the son's rebelliousness and refusal to listen to his parents on the one hand and on the other hand of his gluttony. What is the relationship between these two? How are we to understand the Torah's prescribed punishment; isn't it a bit harsh to condemn the boy to death?

Commentary

(1) Philo On Special Laws II

(229) For who can be more completely the benefactors of their children than parents, who have not only caused them to exist, but have afterwards thought them worthy of food, and after that again of education both in body and soul... For these reasons it is allowable for parents even to accuse their children, and to reprove them with considerable severity, and even, if they do not submit to the threats which are uttered to them by word of mouth, to beat them, and inflict personal punishment on them, and to imprison them; and if they behave with obstinacy and resist this treatment, becoming stiff-necked through the greatness of their incurable wickedness, the law permits them to chastise them even to the extent of putting them to Death. But still this permission is not given to either the father by himself, or to the mother by herself, by reason of the greatness of the punishment, which it is not fitting should be determined by one, but by both together, for it is not probable that both the parents will agree about putting their child to death unless his iniquities are very grievous... But parents have received not only the power of a ruler and governor over their children, but also that of a master, according to both the very highest characteristics of the possession....

(2) הואיל משה דברים כ"א:י"ח

המצוה הזאת תראה כמשפט קשה, לולא נודע לנו כי בימים הקדמונים היה לאב שהוא ראש המשפחה משפט חיים ומות על כל בני משפחתו, וזהו מה שאמר יהודה הוציאווה ותשרף, ולא מפני שהיה שר ושופט בעיר

(3) ספרי דברים ק"ח

He does not listen: Is it possible, even if his parents said to light the lamp and he did not? We learn from the doubling of the words "he did not listen" to make a comparison. Just like the second appearance of the phrase refers to gluttony, so too the first.	איננו שומע בקול אביו ואמו יכול אפילו אמרו לו אביו ואמו להדליק את הנר ולא הדליק, תלמוד לומר "איננו שומע" "איננו שומע" לגזרה שוה - מה "איננו שומע" האמור להלן זולל וסובא אף "איננו שומע" האמור כאן זולל וסובא.
--	--

What is the Sifre as how to understand the words "איננו שומע;" what is the conclusion?

(4) תלמוד בבלי סנהדרין ע"ב.

גמרא. תניא, רבי יוסי הגלילי אומר: וכי מפני שאכל זה תרטימר בשר ושתה חצי לוג יין האיטלקי אמרה תורה יצא לבית דין ליסקל? אלא, הגיעה תורה לסוף דעתו של בן סורר ומורה, שסוף מגמר נכסי אביו ומבקש למודו ואינו מוצא, ויוצא לפרשת דרכים ומלסטם את הבריות. אמרה תורה: ימות זכאי ואל ימות חייב שמיתתן של רשעים הנאה להם והנאה לעולם	Rabbi Yosei HaGelili says: Is it simply due to the fact that the boy ate a <i>tarteimar</i> of meat and drank a half-log of Italian wine that the Torah states that he shall be taken out to court to be stoned? Rather, the Torah penetrated the ultimate mind-set of the stubborn and rebellious son that in the end he will squander his father's property, and then, seeking the pleasures to which he had become accustomed but not finding them, he will go out to the crossroads and rob people. The Torah said he should die now when he is still innocent, and he should not die later when he is guilty. This is because the death of the wicked is beneficial to them and also beneficial to the world,
--	--

According to Rabbi Yose HaGelili, why does the boy deserve the punishment of death? What new ethical issue does this answer create? Do you think you can ever punish "על שם סופו"? What does Chizkuni compare it to below:

(5) חזקוני דברים פרק כא פסוק יח

If you were to ask how it is that we punish someone for a sin never committed, or punishable merely by a fine, consider the law of the רודף, someone observed chasing a second person with clear intent to murder that person unless stopped in time. Jewish law not only permits, but expects us to kill this potential murderer before he can carry out his evil intention	כאן פרש"י על שם סופו נהרג וכו' כלומר ילסטם את הבריות ויהרגם אף בשבת ויתחייב סקילה דוגמא הרודף אחר חברו להרגו שניתן רשות לכל אדם להציל את הנרדף בנפשו של רוצח ומצוה להרגו על שם העתיד שרוצה להרוג את חברו אם יניחוהו אף על גב שעדיין לא עשה שום דבר
--	--

At what point does someone become a rodef, only if he is really right about to kill, maybe if he is concretely planning to kill, or even "על שם העתיד"?

(6) רמב"ן דברים פרק כא פסוק יח

(יח) בן סורר ומורה - ... והנה יש עליו שני עונשין, האחד שהוא מקלה אביו ואמו וממרה בהם, והשני שהוא זולל וסובא עובר על מה שנצטוינו קדושים תהיו.... וזה טעם וכל ישראל ישמעו ויראו - כי לא הומת בגודל חטאו, אלא ליסר בו את הרבים ושלא יהיה תקלה לאחרים: וכן דרך הכתוב שיזהיר כן כאשר ימיתו לגדר כדי שתהיה במיתתם תקנה לאחרים, כי הזכיר כן בזקן ממרא (לעיל יז יג) לפי שאין בהוראתו חטא שיהיה ראוי למות בו, רק הוא להסיר המחלוקת מן התורה... וכן בעדים זוממין שנהרגין ולא הרגו, וכן הזכיר במסית לפי שהוא נהרג בדבורו הרע בלבד אף על פי שלא עבד הניסת ע"ז, אבל מיתתו ליסר הנשארים.

Now, he is liable to two punishments: the first, because he dishonors his father and his mother and rebels against them, and the second, because *he is a glutton, and a drunkard*, In general, then, as of now he [this stubborn and rebellious son] has not committed a sin punishable by death, but is judged because of [what he is destined to become in] the end, just as our Rabbis have mentioned. This is the sense of the expression, *and all Israel shall hear, and fear*, for he was not executed due to the greatness of his sin, but in order to discipline the public, and so that he not become a menace to others. It is the manner of Scripture so to warn that when the death-penalty is imposed as a deterrent, the execution should serve as a benefit to others. Thus it mentioned the same in the case of the rebellious elder ... Similar is the case of plotting witnesses ... Scripture also mentions it in the case of the beguiler ... but his death is to chasten the survivors...

In what circumstances is it fair to punish more severely than what is deserved so as to "make a point" and set the guilty person as an example to dissuade others?

(7) תלמוד בבלי סנהדרין ע"א.

רבי יהודה אומר: אם לא היתה אמו שוה לאביו בקול ובמראה ובקומה אינו נעשה בן סורר ומורה. מאי טעמא - דאמר קרא: איננו שמע בקולנו מדקול בעינן שוין - מראה וקומה נמי בעינן שוין. כמאן אזלא הא דתניא: בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב - דרוש וקבל שכר

Rabbi Yehuda says: If his mother was not identical to his father in voice, appearance, and height, he does not become a stubborn and rebellious son. The Gemara asks: What is the reason for this? As the verse states: "He will not obey our voices [kolenu]" And since we require that they be identical in voice, we also require that they be identical in appearance and height. The Gemara asks: In accordance with whose opinion is that which is taught in a *baraita*: There has never been a stubborn and rebellious son and there will never be one in the future. And why, then, was the passage written? So that you may expound and receive reward

What new approach to our question emerges from the גמרא above? According to it, what is the point of including the whole פרשה in the Torah? If the Torah didn't mean to punish any "gluttonous" disrespectful kid, why make it sound like that? What does Shadal say below?

(8) שד"ל שמות כ"א י"ז

"ומקלל אביו וגו' " : בימי קדם היה האב שליט בביתו לענוש ולהמית... והנה התורה נטלה השלטון הזה מן האב ונתנתו לב"ד, ולפיכך החמירה על הבנים כי כבר היו מורגלים בכך ; אמנם השופטים אין ספק שהיו נוטים להקל ע"פ מה שמסר להם משה בע"פ, גם שם הצריכו רז"ל תנאים רבים, עד שמיתתו קרובה לנמנע ; וזה אמנם כלל גדול : הרבה משפטים צריכים להיאמר דרך גיזום ואיום, מבלי שיצדק להוציאם לפועל אלא בתנאים שאין מציאותם קרובה ; ודברים אלו צריך שיהיו נמסרים לשופטים בסתר, ולפיכך נצטוינו לשמוע תמיד אל השופט אשר יהיה בכל דור ודור.

In earlier days: a father was in control of his house to punish or kill... but the Torah removed this from the jurisdiction of the parent and gave it to the court, and therefore it was strict on the children who were accustomed to this, but the judges, there is no doubt, that they were inclined to be lenient based on what Moshe told them orally. And Chazal necessitate many conditions so that his death is almost impossible. And this is an important rule: there are many laws which need to be stated in a threatening and exaggerated way without it being justified to carry them out except in very extreme circumstances, and such things must be transmitted to the judges in secret, which is why we are told that we must listen to the judge of every generation...

One Last Approach...

(9) תוספתא סנהדרין י"א:א

ר' שמעון בן אלעזר אומר... גזירת מלך היא

It is a decree of the king

Supplementary Sources

Read the laws of the rebellious son as laid down in the Mishnah below – how is it trying to ensure that this law "לא היה ולא עתיד להיות" or perhaps, to ensure that this kid is inevitably to be a real threat?

משנה סנהדרין ח'

משנה א: בן סורר ומורה מאימתי נעשה בן סורר ומורה משיביא שתי שערות ועד שיקיף זקן התחתון ולא העליון אלא שדברו חכמים בלשון נקיה שנאמר (דברים כ"א) כי יהיה לאיש בן, בן ולא בת בן ולא איש, הקטן פטור שלא בא לכלל מצות:

משנה ב: מאימתי חייב משיאכל טרטימר בשר וישתה חצי לוג יין האיטלקי רבי יוסי אומר מנה בשר ולוג יין אכל בחבורת מצוה אכל בעבור החדש אכל מעשר שני בירושלם אכל נבלות וטרפות שקצים ורמשים (אכל טבל) ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפדו אכל דבר שהוא מצוה ודבר שהוא עבירה אכל כל מאכל ולא אכל בשר שתה כל משקה ולא שתה יין אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיאכל בשר וישתה יין שנאמר (דברים כ"א) זולל וסובא ואף על פי שאין ראייה לדבר זכר לדבר שנאמר (משלי כ"ג) אל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו:

משנה ג: גנב משל אביו ואכל ברשות אביו משל אחרים ואכל ברשות אחרים משל אחרים ואכל ברשות אביו אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיגנוב משל אביו ויאכל ברשות אחרים רבי יוסי בר רבי יהודה אומר עד שיגנוב משל אביו ומשל אמו:

משנה ד: היה אביו רוצה ואמו אינה רוצה אביו אינו רוצה ואמו רוצה אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיהו שניהם רוצים רבי יהודה אומר אם לא היתה אמו ראויה לאביו אינו נעשה בן סורר ומורה היה אחד מהם גידם או חגר או אלם או סומא או חרש אינו נעשה בן סורר ומורה שנאמר (דברים כ"א) ותפשו בו אביו ואמו ולא גדמין והוציאו אותו ולא חגרין ואמרו ולא אלמין בננו זה ולא סומין איננו שומע בקולנו ולא חרשין מתרין בו בפני שלשה ומלקין אותו חזר וקלקל נדון בעשרים ושלשה ואינו נסקל עד שיהו שם שלשה הראשונים שנאמר (דברים כ"א) בננו זה זהו שלקה בפניהם ברה עד שלא נגמר דינו ואחר כך הקיף זקן התחתון פטור ואם משנגמר דינו ברה ואחר כך הקיף זקן התחתון חייב: